

Nr 198.

Godkänd av första kammaren den 24 maj 1924.

Godkänd av andra kammaren den 24 maj 1924.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse angående vissa ändringar i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 63.)

Till Konungen.

Uti en till riksdagen den 2 januari 1924 avlåten proposition (nr 5) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* antaga ett propositionen bifogat förslag till kungörelse angående vissa ändringar i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst *dels ock* besluta att till befattningshavare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk, statens domäner, flottans pensionskassa samt statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. dyrtidstillägg för budgetåret 1924—1925 skall utgå av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas, samt att, där arbetslönerna vid arméns och marinens verkstäder och fabriker m. fl. anläggningar äro uppdelade i grundlöner och dyrtidstillägg, kostnaderna för dyrtidstilläggen skola bestridas från vederbörande underhålls- eller anskaffningsanslag.

Det propositionen bifogade förslaget till kungörelse är av följande lydelse:

Förslag till Kungörelse

angående vissa ändringar i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Häri genom förordnas, att § 2 i kungörelsen den 15 juni 1923 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst skall upphöra att gälla samt att §§ 3 och 4 i samma kungörelse skola i nedan intagna delar hava följande ändrade lydelse:

§ 3.

Där annorlunda icke är i § 4 av denna kungörelse eller eljest i särskild ordning stadgat, utgår dyrtidstillägget med 33 procent av den för månad uppburna avlöningen; dock att

dels beträffande — — — krontal bortfaller.

§ 4.

Mom. 1. Till befattningshavare — — — iakttagande därav, att det procenttal, efter vilket dyrtidstillägget skall utgå, utgör 16, att det belopp, — — — angivna belopp.

Mom. 2. Därest för — — — sagda övergångsbestämmelser.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1924.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i den till riksdagen den 2 januari 1924 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1924—1925 under de huvudtitlar, vilka äro föremål för statsutskottets behandling, föreslagit riksdagen att

dels till täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt personalen vid nedannämnda ämbetsverk och kårer för budgetåret 1924—1925 såsom extra reservationsanslag anvisa följande belopp, nämligen

under sjunde huvudtiteln:

för mynt- och justeringsverket (punkt 6)	kronor 32,000,
att direkt utgå av inkomst av myntning och justering;	
för bank- och fondinspektionen (punkt 13)	» 15,000,
att direkt utgå av bidrag till bankinspektionen och av bidrag till fondinspektionen;	

under åttonde huvudtiteln:

för statens biografbyrå (punkt 196) kronor 13,000,
att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder;

under tionde huvudtiteln:

för patent- och registreringsverket (punkt 19) kronor 100,050,
att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters
medel;

för försäkringsinspektionen (punkt 22) kronor 14,000,
att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen;

dels ock till bestridande av motsvarande kostnader för befattningshavare
vid verk och institutioner, som icke här ovan särskilt angivits, å extra
stat för budgetåret 1924—1925 såsom förslagsanslag anvisa

under andra huvudtiteln	kronor	1,600,000
» tredje	»	»	300,000
» fjärde	»	»	7,700,000
» femte	»	»	4,900,000
» sjätte	»	»	170,000
» sjunde	»	»	2,800,000
» åttonde	»	»	5,900,000
» tionde	»	»	1,000,000

I anledning av propositionen nr 5 hava inom riksdagen väckts åtskilliga
motioner. I dessa motioner har hemställts, bland annat;

dels (motionerna I: 201 och II: 324) att riksdagen måtte i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition nr 5 besluta antaga följande

Förslag

till

Kungörelse

angående vissa ändringar i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med
allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

§ 3.

Där annorlunda icke är i § 4 av denna kungörelse eller eljest i särskild
ordning stadgat, utgår dyrtidstillägget å den för månad uppburna avlönnin-
gen efter ett procenttal, motsvarande hälften av det utav Kungl. Maj:t
fastställda talet för levnadskostnadsökningen och i förekommande fall av-
jämnat till närmast lägre hela tal, *vartill kommer dels ett fast botten-
tillägg, räknat efter 10 kronor för månad, dels ock* beträffande befattnings-

havare, vilken vid början av det kalenderår, som omfattar den månad, dyrtidstillägget avser, underhållit barn under sexton års ålder, ett fast *barntillägg*, räknat efter fem kronor för månad och varje sålunda underhållet barn; *dock att bottenlägg och barntillägg tillsammans* ej må uppgå till högre belopp än det procentuella tillägget för motsvarande tid.

Tillägg utgår icke på grund av försörjningsplikt för barn, som — — — familjens underhåll.

Uppgår avlöningen till mera än 620 kronor i månaden, utgår å den del, som överstiger nämnda belopp, icke dyrtidstillägg.

Dyrtidstillägg — — — helt krontal bortfaller.

§ 4.

Mom. 1. Till befattningshavare — — — iakttagande därav, att det i § 3 omförmälda procenttal skall i varje särskilt fall minskas med 18,

att bottenlägg för månad räknat utgår med åtta kronor.

att det belopp, varmed dyrtidstillägget ökas för varje underhållet barn, utgör fyra kronor, samt

att dyrtidstillägg icke utgår å den del av avlöningen, som må överstiga 750 kronor i månaden.

Mom. 2. Därest för — sagda övergångsbestämmelser.

dels (motionen II: 322) att riksdagen, med avslag å Eders Kungl. Maj:ts i proposition nr 5 framlagda förslag till kungörelse angående vissa förändringar i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, ville besluta, att §§ 3 och 4 i samma kungörelse skola i nedan intagna delar hava följande ändrade lydelse:

§ 3.

Där annorlunda icke är — — — familjens underhåll.

Uppgår avlöningen till mera än 1,000 kronor i månaden, utgår å den del, som överstiger nämnda belopp, icke dyrtidstillägg.

Dyrtidstillägg utgår ej — — — krontal bortfaller.

§ 4.

Mom. I. Till befattningshavare — — — utgör 4 kronor, samt *att dyrtidstillägg icke utgår å den del av avlöningen, som må överstiga 1,250 kronor i månaden.*

Vad nu är sagt — — — angivna belopp.

Mom. II. Därest för — — — sagda övergångsbestämmelser.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1924.

dels (motionen II: 323) att riksdagen måtte antaga följande

Förslag
till
Kungörelse

angående vissa ändringar i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Härigenom förordnas, att §§ 2, 3 och 4 i kungörelsen den 15 juni 1923 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst skola i nedan intagna delar hava följande ändrade lydelse.

§ 2.

För att tjäna till grund för dyrtidstilläggets bestämmande skall av Kungl. Maj:t fastställas, att gälla ett budgetår framåt, det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen. Detta tal skall med ledning av genom socialstyrelsens försorg verkställda beräkningar rörande den efter ingången av augusti månad 1914 inträdda ökningen i levnadskostnaden utgöra ett medeltal av levnadskostnadsökningen under närmast föregående fyra kvartal.

Närmare föreskrifter — — — Kungl. Maj:t.

§ 3.

Där annorlunda — — — familjens underhåll.
Dyrtidstillägg utgår — — — krontal bortfaller.

§ 4.

Mom. 1. Till befattningshavare — — — utgör 4 kronor, samt att dyrtidstillägg icke utgår å den del av avlöningen, som må överstiga 1,250 kronor i månaden.

Vad nu är — — — sagda övergångsbestämmelser.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1924.

dels ock (motionen II: 325) att riksdagen med avslag å Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 5 måtte för sin del besluta, att de för budgetåret 1923—1924 gällande allmänna grunder för dyrtidstillägg till statens befattningshavare skola gälla jämväl för budgetåret 1924—1925.

Riksdagen anmäler i denna skrivelse sitt beslut i ärendet, utom i vad angår dels de under jordbruksdepartementet hörande befattningshavare, dels ock befattningshavare vid flottans pensionskassa och statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle för nästkommande budgetår dyrtidstilläggen för statens befattningshavare i allmänhet fastställas att utgå med

vissa bestämda reducerade belopp, innebärande en genomsnittlig sänkning med ungefär 3 procent av den avlöning, som med dyrtidstillägg, beräknade efter senast fastställda grunder och med en medelindex av 175 (d. v. s. en vid tidpunkten för propositionens avfattande antagen sannolik index) skulle utgå. Den totala besparingen, som på detta sätt skulle åstadkommas i jämförelse med om nu gällande grunder oförändrade bibehölles, har beräknats till 12 miljoner kronor, varvid man, såsom nyss nämnts, antagit såsom sannolik en genomsnittlig index för nästkommande budgetår av 175. Därest emellertid, med utgångspunkt från en sedermera inträffad indexsänkning till 173, sistnämnda tal beräknas komma att gälla för nästkommande budgetår, minskas skillnaden från ovan angivna 12 miljoner kronor till omkring 8 $\frac{1}{2}$ miljoner kronor, varvid också ovan angivna löneskillnad av 3 procent i motsvarande mån reduceras.

Då riksdagen haft att pröva förevarande fråga, har riksdagen ansett sig särskilt böra uppmärksamma de ändringar i grunderna för dyrtidstilläggen, som under senaste åren vid ett flertal tillfällen vidtagits. Härigenom hava statens befattningshavare fått vidkännas upprepade nedsättningar i dessa tillägg utöver de betydande sänkningar, som av sig själva periodiskt inträtt genom levnadskostnadernas fall. Med hänsyn härtill har det synts riksdagen nu böra undvikas att jämväl vid denna riksdag ytterligare förändringar i sänkande riktning äga rum. Trots rådande statsfinansiella svårigheter har riksdagen därför — i anslutning till de yrkanden, som i hithörande avseende i ett flertal motioner framkommit — funnit de vid senaste riksdag antagna grunderna böra oförändrade bibehållas.

Härav följer att riksdagen icke funnit sig kunna bifalla de motionsvis gjorda yrkandena i vad dessa gå ut på ytterligare sänkning eller avse förändringar i nu gällande bestämmelser.

Beträffande storleken av de löner, som härvid skulle komma att utgå till olika befattningshavare, får riksdagen hänvisa till vidstående tabell, som jämväl upptager de lönebelopp, vilka skulle utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Avlöningar och dyrtidstillägg per år.

Befattningshavare över 25 år. Begynnelselöner. Levnadskostnadsindex = 173.

	Ortsgrupp	Lön	Dyrtidstillägg ¹		Lön + dyrtidstillägg	
			Enligt Kungl. Maj:ts förslag	Enligt utskottets förslag	Enligt Kungl. Maj:ts förslag	Enligt utskottets förslag
<i>Nyreglerade verk.</i>						
Generaldirektör	Dyraste ort	17,040	1,536	1,728	18,576	18,768
Byråchef	» »	10,500	1,536	1,728	12,036	12,228
Sekreterare	» »	7,668	1,227	1,380	8,895	9,048
Notarie	» »	6,420	1,027	1,156	7,447	7,576
Postexpeditör	» »	4,350	696	783	5,046	5,133
»	Billigaste »	3,450	552	621	4,002	4,071
Lokomotivförare	Dyraste »	3,672	588	661	4,260	4,333
»	Billigaste »	2,880	461	518	3,341	3,398
Konduktör	Dyraste »	2,988	478	538	3,466	3,526
»	Billigaste »	2,340	374	421	2,714	2,761
Stationskarl	Dyraste »	2,520	403	454	2,923	2,974
»	Billigaste »	1,980	317	356	2,297	2,336
Telegrafist (kvinnlig)	Dyraste »	3,204	513	577	3,717	3,781
» »	Billigaste »	2,700	432	486	3,132	3,186
Rikstelefonist (kvinnlig)...	Dyraste »	2,574	412	463	2,986	3,037
» »	Billigaste »	2,160	346	389	2,506	2,549
Kontorsbiträde (kvinnligt)	Dyraste »	2,160	346	389	2,506	2,549
» »	Billigaste »	1,800	288	324	2,088	2,124
<i>Oreglerade verk.</i>						
Landshövding	Dyraste »	15,000	2,574	2,808	17,574	17,808
Byråchef	» »	9,100	2,574	2,808	11,674	11,908
Sekreterare	» »	6,800	2,244	2,448	9,044	9,248
Notarie	» »	4,900	1,617	1,764	6,517	6,664
Vaktmästare	» »	1,900	627	684	2,527	2,584
»	Billigaste »	1,550	511	558	2,061	2,108
Skrivbiträde (kvinnligt)...	Dyraste »	1,600	528	576	2,128	2,176
» »	Billigaste »	1,400	462	504	1,862	1,904

¹ Dyrtidstilläggen äro beräknade utan hänsyn till i § 3 sista stycket av gällande kungörelse ämnet föreskrivna avrundningar.

Vad till sist angår själva kostnadsberäkningen för nästkommande budgetår, har riksdagen ansett sig kunna utan att äventyra budgetens bärighet räkna med en medelindex av 173 eller den under innevarande kvartal gällande. Efter denna beräkningsgrund kunna de sammanlagda kostnaderna för dyrtidstilläggen beräknas uppgå till 93 miljoner kronor, på sätt framgår av nedanstående tabell.

Beräknade kostnader för dyrtidstilläggen under budgetåret 1924—1925.

(Antagen levnadskostnadsindex 173.)

	Enligt Kungl. Maj:ts förslag	Enligt utskottets förslag
<i>A. Dyrtidstillägg vid affärsverken.</i>		
1. Befattningshavare	24.1	26.8
2. Pensionärer	3.4	3.7
Summa	27.5	30.5
<i>B. Dyrtidstillägg i övrigt.</i>		
1. Allmänna dyrtidstilläggsanslagen å huvudtitlarna II—X	25.6	28.6
2. Statsunderstödda undervisningsanstalter.....	20.2	22.0
3. Mynt- och justeringsverket m. fl. verk	0.2	0.2
4. Övriga dyrtidstilläggsanslag å huvudtitlarna II—X	1.0	1.1
5. F. d. befattningshavare samt änkor och barn m. fl.	8.7	9.3
6. Pensionerade båtsmän.....	1.3	1.3
Summa	57.0	62.5
Tillsammans	84.5	93.0

Härav komma dock 30.5 miljoner kronor, såsom belöpande å affärsverken icke till synes såsom direkta utgiftsposter i budgeten. Rörande vissa andra poster kommer riksdagen att framdeles i annat sammanhang meddela sitt beslut. I jämförelse med Eders Kungl. Maj:ts proposition innebär riksdagens nedan fattade beslut en kostnadsökning av omkring 8.5 miljoner kronor.

Under åberopande av vad riksdagen sålunda anfört får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt de ovan angivna, motionsvis gjorda framställningarna

dels beslutat, att de för budgetåret 1923—1924 gällande allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst — med undantag dock i vad angår dels de under jordbruksdepartementet hörande befattningshavare dels ock befattningshavare vid flottans pensionskassa och statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. — skola gälla jämväl för budgetåret 1924—1925;

dels beslutat, att till befattningshavare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk, dyrtidstillägg för budgetåret 1924—1925

må utgå av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas,

samt att, där arbetslönerna vid arméns och marinens verkstäder och fabriker m. fl. anläggningar äro uppdelade i grundlöner och dyrtidstillägg, kostnaderna för dyrtidstilläggen skola bestridas från vederbörande underhålls- eller anskaffningsanslag;

dels ock till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg vid nedan-nämnda verk och institutioner för budgetåret 1924—1925 såsom extra reservationsanslag anvisat

Under sjunde huvudtiteln:

För mynt- och justeringsverket ett reservationsanslag å kronor 32,000, att direkt utgå av inkomst av myntning och justering;
för bank- och fondinspektionen ett reservationsanslag å kronor 15,000, att direkt utgå av bidrag till bankinspektionen och av bidrag till fondinspektionen;

Under åttonde huvudtiteln:

För statens biografbyrå ett reservationsanslag å kronor 13,000, att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder;

Under tionde huvudtiteln:

För patent- och registreringsverket ett reservationsanslag å kronor 120,000, att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel;

för försäkringsinspektionen ett reservationsanslag å kronor 14,000, att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen;
till bestridande av motsvarande kostnader för befattningshavare vid verk och institutioner, som icke här ovan särskilt angivits, för budgetåret 1924—1925 såsom extra förslagsanslag anvisat

under andra huvudtiteln	kronor 1,800,000
» tredje »	» 320,000
» fjärde »	» 8,700,000
» femte »	» 5,450,000
» sjätte »	» 190,000
» sjunde »	» 3,100,000
» åttonde »	» 6,500,000
» tionde »	» 1,150,000.

Stockholm den 24 maj 1924.

Med undersätlig vördnad.